

## مرور اجمالی بر سیستم بانکداری آفریقای جنوبی و دلایل لزوم

### حضور در این عرصه

#### - اهمیت اقتصادی و تجاری آفریقای جنوبی

بطور خیلی خلاصه آفریقای جنوبی با جمعیتی بالغ بر 54 میلیون نفر و حدودا 350 میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی و زیر ساخت های توسعه یافته و تنوع تولیدات در صنایع، معادن و کشاورزی، جزو اقتصادهای بزرگ و یک بازار نوظهور با درآمد متوسط است و در مجموع با داشتن 45 درصد تولیدات معدنی، 40 درصد تولیدات صنعتی، 50 درصد انرژی و 25 درصد تولید ناخالص ملی قاره سیاه، بزرگترین و پیشرفته ترین اقتصاد این قاره بشمار می رود. این کشور عضو گروه G20 بعنوان 20 اقتصاد برتر جهان و همچنین عضو گروه اقتصادهای نوظهور بریکس (BRICS) شامل کشورهای برزیل، هند، روسیه، چین و آفریقای جنوبی می باشد.

با توجه به اندازه اقتصادی کشور و نظام اقتصادی و تجاری آن و همچنین با در نظر گرفتن روند رو به رشد آن و وابستگی نسبی اقتصادی و تجاری کشورهای همسایه به این کشور، اصولا این کشور دارای پتانسیل های مناسبی برای تجارت خارجی در بخش های گوناگون بوده و بستری مناسب برای فعالیت های اقتصادی است.

#### - مختصری در مورد سیستم بانکی آفریقای جنوبی

آفریقای جنوبی دارای نظام بانکی و مالی پیشرفته ای مشابه نظام بانکی آمریکا و اروپا است و با توجه به گزارش شاخص رقابت پذیری جهانی 2016/2015 مجمع جهانی اقتصاد، آفریقای جنوبی رتبه 8 را در توسعه بخش مالی، از بین 140 کشور جهان بدست آورده است.

در حال حاضر بخش بانکی آفریقای جنوبی متشکل از 17 بانک ثبت شده، دو بانک متقابل، 14 شعبه محلی بانک های خارجی، دو بانک تعاون و 43 بانک خارجی با دفاتر محلی تایید شده است، اما چهار بانک بزرگ، Standard Bank, FNB Bank, ABSA Bank, NED Bank نقش اصلی را در سیستم بانکی این کشور ایفا می کنند. بانک مرکزی این کشور همانند بانک های مرکزی اروپائی و غربی کنترل نقدینگی و نرخ بهره را عهده دار است. البته در حال حاضر هیچ بانکی در این کشور برای تجارت با ایران خدمات ارائه نمیکنند.

#### **- وضعیت موجود**

بطور خلاصه، از قبل از اجرایی شدن برجام سفارت تلاش کرد با اطلاع رسانی مناسب از طریق رسانه ها و در نشست با اتاقهای بازرگانی، وزارت صنعت و تجارت و فعالان اقتصادی آفریقای جنوبی ضمن تشریح تحولات مثبت بوجودآمده در فضای کسب و کار ایران و معرفی فرصتها و زمینه های تجارت و سرمایه گذاری در ایران و همچنین اعلام باز شدن درهای ایران برای تجارت و سرمایه گذاری با دنیا، آنها را ترغیب و تشویق جهت شروع کار با ایران نماییم. خوشبختانه در مدت مذکور استقبال خوبی هم از طرف شرکتهای آفریقای جنوبی و هم شرکتهای ایرانی صورت گرفت و سفارت نیز بعنوان رابط و نقطه ارتباطی تلاش کرد این درخواستهای دو طرف را بر اساس ظرفیتهای بهم متصل نموده و در بسیاری موارد نیز مذاکرات دوجانبه منجر به به توافقاتی شده ولی در مرحله نقل و انتقال پول متاسفانه هیچکدام از بانکهای آفریقای جنوبی شروع به همکاری ننموده اند و رایزنهای انجام گرفته نیز نتیجه ای نداشته است.

در سفر اخیر رییس جمهور آفریقای جنوبی و هیات همراه در ملاقات آقای طیب نیا با وزیر فاینانس آفریقای جنوبی (بر اساس آنچه در رسانه ها منتشر شد آقای طیب نیا اعلام نمود که توافق شد روابط کارگزاری بانکی شروع شود و طرفین برای تاسیس بانک مشترک نیز توافق نموده اند) اما رسماً سندی در این رابطه بدست ما نرسیده است.

پیگیریهای بانکهای پاسارگاد و بانک دی برای تاسیس شعبه نیز تا کنون بدلیل تبعیت نظام بانکی آفریقای جنوبی از سیستمهای بانکی غربی و اروپایی به نتیجه مطلوب و ملموسی نرسیده است.

## - جمعیندی

آفریقای جنوبی با زیرساختهای توسعه یافته، منابع معدنی متنوع و غنی، تولیدات صنعتی قابل توجه در بخشهای مختلف، موقعیت جغرافیایی ممتاز، و بسیاری ویژگیهای دیگر در حال تبدیل شدن به یکی از وزنه های اقتصادی و سیاسی در سطح بین الملل می باشد.

با عنایت به ظرفیتهای فراوان همکاری در زمینه صنعت، معدن و گسترش فعالیتهای تجاری و همچنین موقعیت استراتژیک این کشور بعنوان دروازه ورود به بخش بزرگی از بازارهای آفریقا (از جمله دسترسی به 14 کشور عضو SADC با جمعیتی حدود 250 میلیون نفر از طریق حمل و نقل زمینی و ریلی) پتانسیل افزایش حجم تجارت دوکشور بسیار بیشتر از وضعیت فعلی است. ضمن اینکه توسعه روابط تجاری با این کشور فرصتهای بسیاری برای صادر کنندگان ایرانی و همچنین جذب سرمایه گذاری خارجی و انتقال تکنولوژی و دانش فنی برای کشورمان بوجود می آورد.

بطور کلی جهت موفقیت در امر توسعه صادرات در کنار اقدامات دیگری که عمدتاً در حوزه تولید و مربوط به کاهش هزینه های تولید، بسته بندی، کیفیت و ... باید صورت پذیرد، حمایت از تاسیس شعبه بانکهای خصوصی علاقه مند برای تاسیس شعبه و ایجاد روابط کارگزاری بعنوان یکی از مهمترین زیرساختهای توسعه روابط تجاری با توجه به فضای مثبت بوجود آمده در نتیجه توافق هسته ای و رفع تحریمهای بانکی می باشد.

این در حالیست که در حال حاضر مهمترین مشکل روابط تجاری دو کشور مشکل روابط بانکی است و در صورت حل این مشکل میتوان امیدوار به تحول و جهش در مناسبات تجاری دو کشور بود که با توجه به جایگاه آفریقای جنوبی میتواند تجارت ما با سایر کشورهای جنوب آفریقا را نیز تسهیل کند.

**- پیشنهادات:**

۱- از مدیران عامل چهار یا پنج بانک اصلی آفریقای جنوبی در رزیدانس یا مکانی دیگر دعوت شود و موضوع تشریح شود تا آخرین وضعیت را جمعبندی و یا راهکاری برای حل مشکل پیدا شود.

۲- با توجه به تخصصی بودن موضوع و ابهامات بانکها در خصوص قوانین و مقررات بانکی ما، نماینده ای مطلع از بانک مرکزی بیاید تا در جلسه بالا و یا در جلسات دو جانبه با بانکها با همکاری سفارت شرایط همکاری بانکی را تشریح کند.

سید مهرداد سیادت نسب

رایزن بازرگانی سفارت جمهوری اسلامی ایران در آفریقای جنوبی